

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenként négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton. Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bérlegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, május 17-én 1861.

A magyarhoni lapok két óriás beszédet hoztak egymásután: Deák F. remekét, melylyel az adress iránt indítványát megtette, s melyet mai számunk mellé egész terjedelmében mellékelünk, és gr. Teleki László azon beszédjét, melylyel a vitát megnyitotta volna, mit asztalán találtak.

Nevezetes két okmány. Mind a kettő lényegében egy, mind a kettő elpanaszolja 12 évi fájdalmainkat, el a bukott rendszer még fenmaradt nyomásait; fölemli az október 20-ki, s a hazánkat Reichsrathba idéző febr. 26-iki patenst; mindkettő tiltakozik hazánk beolvasztása, feldarabolása ellen; mindkettő követeli alkotmányos szabadságunk helyreállítását, melynek garátiája a 48-diki törvény, s illetőleg a felelős magyar miniszterium, sajtószabadság és esküdszék; mindkettő felszólal a törvénytelen adó erőszakos behajtása ellen, s mindkettő a föltételek teljesítésétől föltételezi a koronázás feletti tanácskozást.

De mégis van némi különbség a két beszéd között. Deák elve a szilárd magatartás és óvatosság, Telekié a szilárd magatartásnál már nem szeretne megállni, s az óvatosságot nem tartja oly nagy erénynek, tán mert erőnkert s Európa sympathiáját többre becsüli. Sőt a lényegre nézve is van eltérés, mennyiben Deák a trónról lemondást, s uralkodónk következtetési jogát kevésbé taglalja.

Ha mint hiszszük, Teleki beszéde csak egy nagy beszédnek eleje, akkor árnyalatkülönbségnél többet kell benne feltalálnunk. Nekünk legalább a hang Rákóczi Ferenc „Recrudescunt vulnera” kezdetű manifestumát jutatta eszünkbe, s alig hiszem, hogy csalódjunk, ha azon gondolatra jövünk, hogy ebből egy manifestum akarta kinőni magát, vagy legalább egy Európához intézni akart manifestum sugallata alatt született.

Sajnáljuk, hogy tárgyhalmaz miatt, legalább most még e beszédet nem adhatjuk, s be kell érünk azzal, hogy megemlítjük, miszerint az előttünk fekvő szöveg a 12 évi szenvedés, a jelenlegi nyomásztó helyzet festése, a lemondás bonczolása, a 48-iki állapot követelése, Erdély és a részek meghívása, nemzetiségek kielégítése eszméi rövidebb tárgyalása mellett, csupán Magyarország európai fontosságának szentelt terjedelmesebb tért.

Mennyiben manifestumra mutat, s mennyiben ez által Deák beszédjétől eltér, s új szempontot merit föl, jónak válték a gyönyörű hely egy kicsiny részét mutatványul ide igtatni, mint következik:

„Hogy hazánk ügye 1848 óta nagy változáson ment át, az szembeszökő.

Hol kell keresnünk ennek okát. Ügyünk szent-ségében és törvényességében mindennek előtt, a mint ezt hazánk egy nagy államférfia oly fölségesen kifejtette.

De ez meg volt mindig azelőtt is — miért van hát, hogy helyzetünk, legyőzetésünk dacára is erősebb, mint valaha?

Hösi küzdelmünk birnevet szerzett. Nemzetünk utolsó küzdelme, erejének tanúsága volt, ennek következtetése az, hogy valamint mi magunk magunkban, úgy mások is most inkább biznak bennünk, mint azelőtt.

Van azonban olyan szempont, mire méltán több fontosságot helyezhetünk. Ez nemzetünknek a 48-iki törvények általi átalakulása.

A független felelős magyar miniszterium, mint alkotmányos létünk talpkövére — e szempontból nem is szólók.

A főök, miből következett a reánk nézve oly előnyös változás, az, hogy hazánkat 48 előtt kiváltságos osztályok bírák, 48 óta pedig az egész nemzet az összes nép — az, hogy a kiváltságok eltörölve és a haza minden lakosi bevezetve alkotmányunk sánczai közé.

A behozott népképviselő — a jogegyenlőség — a közös teherviselés — az urbéri viszonyok végképeni eltörölése teszik, hogy most oly erősek vagyunk. Így áll a dolog a házra nézve.

De ezen változásnak minket illetőleg európai következménye az, hogy az igaz szabadság zászló-

tartóként tüntünk fel az egész világ előtt. Mi kezdük a demokratiai átalakulást, szomszédaink pedig követték példánkat. Így történt különösen az urbéri viszonyok eltörölésére nézve, s az osztrák örökös tartományokban mindenütt, így Galiciában is — de másutt is, például az aldunai tartományokban, történtek, ha nem is ugyanazon kiterjedésben, mint nálunk, a miénkhez hasonló intézkedések, úgy hogy országgyűlésünk azáltal, hogy a haza határai közt a jogegyenlőséget létesítette s megalapította, az ország határain kívül is — legalább 20 millióra menő népség felszabadítója lön. Ez hazánknak talán legnagyobb dicsősége. Ezt soha nem feledendi el a polgárisult világ. Akkor lettünk tekintélyes hatalomná Európában — midőn az megtörtént.

Azóta vannak szövetségeseink.

Az a haladási zászló, mit hazánk 48-ban megragadott volt, küzdelmünk nagyszerűsége mellett azon főök, minél fogva a külföld hazánk ügyével szembe Ausztriával jobban ismerkedett meg, mint történt ezelőtt.

Deák beszéde német francia szövegben már közkezen forog, s már is kezdi tenni várt kedvező hatását. Teleki bevégezten beszédjére, melynek sorai közt Magyarország függetlenebb állása akart indokoltatni — golyóval tette föl a pontot, vérevel egészíté ki. ... És ez a két beszéd közti fatalis különbség.

Teleki a görög törvényhozóra emlékeztet, ki hazájának törvényt irt, s arra kérte polgártársait, csak addig tartsák meg, míg visszatér — és soha vissza nem tért: de azt sem szabad felednünk, hogy éppen a Deák elveit Széchenyi hasonló martyrsággal pecsételte meg, kötötte szívünkre. Mindkettőnek igaza lehetett, csak nem egy időben.

Kövári L.

(G. L. K.) Miként gondolkodnak a vidéken?

A pénzügyigazgatóság Magyarországnak Királyhagontúli részében az adó behajtása végett oly eljárást hirdetett, sőt már fogantatba is vett, a mi nemcsak hogy föllájtja minden alkotmányos honfi keblét, hanem a mi egyenesen arra látszatik számíva lenni, hogy a népet elkészítve leszorítsa a törvényesség teréről, és akarva, nem akarva ellentállásra kényszerítse.

Ez eljárás bizonyára a Királyhagón innen is meg fog kísértetni. A pénzügyi hivatalok — mikint értesültünk — Szebenbe fognak összpontosíttatni és onnan küldetnek ki meggyökent comissiók, mik mellé katonai erő fog adatni az adónak erővel behajtására.

A cél ugyanaz itt is a mi túl a Királyhagón. Amde mi nyugottan nézünk ez újabb sanyargatásunk elibe is.

Mi törvényeinkre, mi az emberiségi jogokra hivatkozunk, de az erőszaknak ellentállani nem fogunk. Mi jól tudjuk, hogy ezen sérelmünk orvoslását a pesti országgyűléstől kell hogy várjuk s míg az e törvénytelen állapotra nézt intézkedni fog, tűrni fogjuk a méltatlan eljárást.

Az a ki ellent áll, nem akarva a reactio kezére játszik.

Ez a mi meggyőződésünk, ez minden honfi meggyőződése, és ezért mi teljes megnyugvással mondhatjuk azt, hogy a reactio kicsikarhatja ugyan ez eljárásával utolsó filérünket, kiürítheti házunkat, aklainkat, koldusbotot nyomhat a nép kezébe, de oda nem vihet, hogy mi legerősebb fegyverünk — a törvényt eldobjuk magunktól s hanyatlomok rohanjunk kivetett bálójába.

Ha úgy kell lenni, kiisszuk e keserű pobarat is, biza jogunkba, a mi előbb-utóbb diadalát fogja ülni.

Kolozs megye állandó bizottmánya legközelebbi gyűlésének második napi (május 15-dikén) folytatólag tartott üléséről bővebb közleményt ígervén, a mit a multkor idő rövidsége és hely szűke miatt nem tehetünk, szavunkat — a mennyiben lehet — beváltani kívánjuk.

Először is a mult napi ülés tárgyalásai és végzéseiről vitt jegyzőkönyv hitelesítés végett felolvastatik.

Máriaffi Albert közbevetéssel megjegyzi, hogy óhajtaná, ha a törvénytelen hivatalok emlegetésekor azok címéből kihagyatnék a „király” ezim, miután az joggal nem használható, mind eddig nem lévén koronázott királyunk. (Általános helyeslés!)

A jegyzőkönyv e végzéshez alkalmazkodással folytattatik, de ismét félbeszakítottatik azon pontnál, melyszerint végzetett, hogy tisztelttel félretétessék a felséges királyi fő-kormányzat és udvari korlátnokság aziránti utasítás, hogy a megye közönsége óvakodjék a követválasztástól.

Halmágyi Sándornak itten tett indítványát, miszerint a pesti egyedül illetékes országgyűlésre küldendő képviselők választásánál alapul szolgáló előmunkálatok iránt haladék nélkül határozat hozassék, ismerjük már a mult számból; ugyszintén Zeyk Károly azon megjegyzését, hogy igen he-

lyesli ugyan ez indítványt, de azt inkább az udvarhelyi követválasztásról értesítő törvényhatósági átirathoz óhajtotta volna kötni, nem pedig a f. kir. fő-kormányzszék leiratára tenni.

Az indítvány ezen összekötéssel csakugyan némileg tán a dacz jellemét viseli szemben a kormányzszék és az udv. korlátnoksággal, s az tán semmit se veszített volna értékéből, ha az udvarhelyi átiratnál tétetik vala meg.

(Azonban felvagyunk kérve H. S. barátunk által az ő nevében megjegyezni, hogy az ez iránti előleges megállapodásról, valamint arról, hogy az udvarhelyi átirat fel fog olvasztatni, nem volt értesülve. Míg az iránti előleges magán véleményesere a gyűlés megelőzőleg történt, s az alatt mint megyei jegyző tiszt gyűlésen volt kénytelen jelen lenni, mely igen fontos tárgyakban tartatott, s a tanácskozási terembe csak akkor lépett, midőn a jegyzőkönyv felolvasásával a m. gyűlés megnyílt. Egyébiránt nincs oka egyebet, mint azt sajnálni, hogy indítványával mást előzött meg, kit magánál érdemesebbnek ismer.)

Hanem folytatom jelentésemet a gyűlés további folyamáról.

A jegyzőkönyv végig olvastatván, hitelesítettet.

Ekkor olvastatott a kolozsvári volt császári kerületi törvényzshékhöz az átvételre mlgs Biró Pál elnökle alatt kiküldött főkbizottmány véleményes jelentése, melyszerint az átvétel pontosan megtörtént, de a főkbizottmány véleménye szerint a peres iratokat egyáltalában nem czélszerű helyükről most megmozdítani. Ezen peres iratok öt törvényhatóságot illetnek, de czélszerűbb volna oly formán intézkedni, hogy azok az illető feleknek egyenként szolgáltatassanak ki, mire nézve szükség volna oda két jártas egyént alkalmazni hatszáz forint évi fizetéssel, melynek fedezésére az öt törvényhatóság aránylagosan járulna. Az iratok kivételére leg-főlebb egy évi határidő tűzethék ki.

E kérdést, valamint a depositumokat illetőleg élénk véleményesere keletkezett Fejér Márton, ifj. Pakaki József és Nemes József között, a kik mint szakkérűkai tüzetesen szoltak a tárghyhoz, s oly alaposan és bőven fejtegettek nézeteiket, hogy ha közölni akarnók, hasábotak lennének kénytelenek elfoglalni. Legyen tehát elég a jeles törvénytudósok vitakozása folytán hozott határozatot egyszerűen fölemlíteni, mely szerint a többi érdekelt törvényhatóságokkal a főkbizottmány javaslata közöltetni rendeltetett a végett, hogy ha azt helyesnek találják, tehát tétessék annak értelmében intézkedés is, ellenben ha a többi hatóságok az öket illető iratokat kiválogatva, elszállítani kívánják, ez iránt nyilatkozhassanak, s szükség esetében átvéő biztosokat küldhessenek. (Megjegyzendő, hogy ezen kiválasztás, mint ez a gyűlésen is megjegyeztetett, tovább tarthat és több költségbe kerülhet, mint ha a két gyakorlott egyén alkalmaztatik, s a kiadásra egy év határozattal, mialatt minden egyén, minden fél saját t. hatósága által folyamodhatik iratai kiadására végett.) Határozatott, hogy ha a többi t. hatóságok netalán elfogadják a főkbizottmány javaslatát, ez esetre főispán ö mlga és ugyan ezen főkbizottmány u. m. Biró Pál elnökle alatt Nemes József, ifj. Pakaki József, Makoldi, Halmágyi S. és Sipotár János bizassanak meg az illető alkalmas és biztos egyének kiszemelésére. Az örményeket illetőleg Fejér Márton indítványa folytán határozatba ment, hogy kéressék meg a felséges kir. fő-kormányzszék, miszerint az illető császári adóhivatalhoz rendeletet küldeni méltóztassék a depositumoknak az illetők számára leendő kiadására iránt, s azokat, valamint ez régebben is szokásban volt, őrizték a megyei pénztárnokok, a kiket nem lehet kevésbé hiteles személyeknek tekinteni, mint a cs. adóhivatalnokokat.

Olvastatott a kolozsvári volt cs. járáshivatalhoz az átvételre kiküldött főkbizottmány jelentése, mely tudomásul védetett, s az elvi kérdésekben a fennebbi határozat érvénye ide is kiterjesztetett.

Olvastatott Udvarhelyszék törv. hatóságának testvéri átirata, melyben tudatja Kolozs megye közönségével, hogy képviselőit a pesti országgyűlésre az 1848-diki II. t. czikk értelmében megválasztotta, s a megyét hasonló intézkedés tételére fölhívja.

Zeyk Károly: Mint már előbb megjegyzém, itt lett volna nézetem szerint helye azon indítványnak, melyet Halmágyi tett.

Előkészületek tétettek más tárgyra való egyszerű átvételhez; azonban

Báró Huszár Sándor élénken felszólal: E szerint, reméllem, Halmágyi indítványa elfogadottnak tekinthető!?

Több oldalról: Elfogadtatott, el, el!

Ezután olvastatott Szabó József tiszteletbeli aljegyző által a megyei és városi törvényhatóságok át- és köiratainak megvizsgálására kiküldött főkbizottmány jelentése, s az átiratok kivonata, s ez alkalommal Berde Aron, Gyarmaty Miklós, gróf Eszterházy Kálmán stb. egymást támogató ajánlataira határozatott, hogy az 1848 előtti vásárvámok és mértékek helyreállíttassanak a megye egész területén, miről sz. k. Kolozsvár városa tkts tanácsa is értesíteni rendeltetett.

Olvastatott a felséges kir. fő-kormányzszék leirata, melyben tudatja, hogy az adófelügyelőik a megyét illető dolgokban főispán ö mlga alá vannak rendelve, s hogy a cs. pénzügyi elnökség jelentése szerint azon cs. adóhivatalok, melyeknek körében megyei helységek vannak, ügyleteiket az eddigi módon folytatják.

Több oldalról megjegyeztetik, hogy semmit se akarunk

Az ünnepek miatt jövő lapunk kedden jelenik meg.

adni a törvénytelen adófélügyelőről, s azokkal a megye semminemű közreműködésbe elegendni nem is akar; a megyének vannak pénztárnokai stb.

Máriaaffi Albert: Hallám, hogy a jegyzőkönyvbe ezen czim vitetett be: „császári királyi főkörmányság.” Nem helyesíthetem, mintán a gubernium soha se volt császári, s annak használatát nem is óhajtanám gyakorlatba hozni.

Tóth Sámuel, főjegyző: A régi használat szerint a teljes czim ez volt: „caes. reg. gubernium.”

Máriaaffi A. nem tud róla, s ezután még kevésbé akar tudni.

Tóth Samu minden további ellenvetés nélkül beletnyugszik.

Ujabbán szóba hoztatván főispán ö mlga által az üsgytilés, s tárgyalás alá kerülő azon indítvány, hogy annak idején minden szavazó verificaltassék, ez mint igen természetes általán elfogadtatik.

Zeyk Károly ugy hiszi, hogy az üsgytilés legelső actusa nem lehet egyéb, mint az, hogy a mostani ideiglenes tisztség és a képviselő bizottmány lemond, de csak a verificaló és szavazatszédő bizottmányok megalakítása után.

Gróf Eszterházy Kálmán: En ugy tudom, hogy minden alkotmányos testület maga magát verificalja, s ennélfogva nem kellend a mostani bizottmányból nevezni ki az illető egységeket stb.

Ocsvai Ferencz a mellett emel nyomatékosszót, hogy a verificaló és szavazatszédő bizottmány a megye, képviselő bizottmány tagjai közül választassék s ez értelemben főispán ö mlga kimondja a határozatot.

Végül Sipotár János, ki második aljegyző Nemes Péter helyébe választatott, lemondván, lemondása elfogadtatott. Delután a jegyzőkönyv hitelesítése után a gyűlés be-
zaratott.

A Nagyvárad-Brassai vasut-ügy. A „Korunk” 96-dik számában f. é. április 26-ól közölt az erdélyi vasut ügyére vonatkozó pesti értesítés új bizonyítékai, hogy néha a legbiztosabb tények is elferditve kerülnek a nagy közönség elébe. Részint tehát, mivel a kérdéses tárgyra vonatkozólag a kezünkönk levő hiteles adatok után kellő fölvilágosítást adhatunk, részint mivel az elferditett tudósítás több más lapok által is közöltetett, felhiva érezzük magunkat, a dolog mibenlétéről részrehajlatlanul a következőket nyilvánítni:

Nem áll ugyan is először, hogy b. Kemény Ferencz ö nagyméltóságának közbenjöttével, a szóban forgó vasutvonalat érdeklő konferenciát tartattak volna: hanem tartattak igen is tanácskozmányok a Nagyvárad-Brassai vasuti bizottmány fíradhatatlan elnöke gr. Toldalagi Ferencz ö nagysága előlése alatt, az építkezési pénzerőnek, melytől mint már tudva van, az építkezési véleges engedélynek megadatása függővé tétetett a cs. k. pénzügyerség által — mikénti megszerzése tekintetéből; — tartattak tanácskozmányok igen is a felett, miként lehetne a sokszor érintett vasutvonalnak Nagyvárad-Kolozsvári részét még az idén traicroztatni, az ide vágó terveket elkészíttetni, és ezek segélyével, ezen éppen érintett részt már a jövő tavasszal teljesen munkába venni, a Kolozsvár-Brassai résznek traicrozását pedig annyival inkább tovább folytatni, mivel akkor a végleges építkezési engedélyt, ezen számtalan előnyekkel bíró vonalnak, melynek létre jöttét nem csak Magyarhon és Erdély, de az összes birodalom érdekei egyformán igénylik, — fensőbb helyen mulhatatlanul meg kell adni.

Kétséget nem szenved, hogy Zichy Eduard gróf általános ismert hazafiságánál, fensőbb nemzett gazdasági combinationál, s ennek folytán a kül- és belföldi kintinóbb pénzembereinkélt hitelt gerjesztő egységénél fogva, minden okseretnek elismert honi vállalatok létre jöttét és fölírágását szellemi és anyagi befolyásának egész súlyával mindig előmozdítja és mozdítja, következésképp, hogy a szóban forgó vasutvonalnak, mely köztudomás szerint, a nagy fontosságú fizai vonalnak folytatása, és a keleti kereskedésnek egyik főbb kulcsa leendő — már is oly soká haladt munkába vételét illetőleg is, minden hatalmában álló utakat és módokat kész megkísérteni: de hogy a tisztelt gróf ur, a Várad-Brassai vonalhoz szükséges pénzerőnek beszerzése végett, külön vagy benn már is elhatározó lépéseket tett volna, kéntelenek vagyunk az igazság érdekében alaptalannak állítani, és hivatalos adatok, azaz a vasuti bizottmány ülésének hitelesített jegyzőkönyvé után elfogulatlan bevallani, hogy minden, mi eddig elő ezen irányban történt, egyedül a többször tisztelt bizottmány elnöke Toldalagi Ferenc gróf ur fíradhatatlan és önzéstelen munkásságának köszönhető, ki semmit kísértetlen nem hagy, hogy a fennemlített traicrozás is, Várad-Kolozsvár között, a lehető legrövidebb idő alatt eszközölthessék.

Hogy egyébiránt, egy ily nyeresémes vállalatnál, milyennek a kérdéses vonal általános el van ismerve — számos kül- és belföldi pénzemberek érdekelve leendének — említeni sem szükséges.

Elhamarkodott utóljára a pesti községnél azon tudósítása is, mtha a Várad-brassai vasutvonal technikai fívezetése egy bizonyos Hertz nevű mérnökre bízott volna, ki Etzel főmérnök alatt a Nagy-kanisai vonal kiépítésénél mint alárendelt működött volt. A Várad-Brassai vasuti bizottmányának idei mártius 29-kén tartott gyűlése jegyzőkönyvének bizonyítása szerint ajánlatot igen is Hertz mérnök Zichy Edmund gróf ur által, szükséges esetére a bizottmány figyelmébe, mit a bizottmány köszönettel, azon hozzá adással vett tudomásul, hogy oda fejlődő az ügy, igen örövendő fog, a nagyszerű válatat vezetését egy — előbbeni működéséi által magát kintutetett és tapasztalt mérnökre bízhatni.

Hogy ezen határozatból tényt kimagyarázni, miként vala lehetséges? bajos megfogni.

Saját tapasztalatunk után tökéletesen ismervén a helyi nehézségeket, melyeket a Várad-kolozsvári vasutvonalnak le kell győznie; igen azon kedvetlenségeket, melyek ilyszertü válatokat tervezése és kivitelénél a külföldi hossz-tömör- és súlymértékek alkalmazásából, a nehézségeket és zavarokat, melyek ezeknek belföldi mértékekre történendő

átváltoztatásából következni szoktak, felhiva érezzük magunkat a Várad-brassai vasutvonal nagy tekintetű bizottmányát tisztelettel figyelmeztetni, szíveskedjék annak idejébe a kivitel fívezetését a lehetőségig, egy belföldi kipróbált, csak avarottabb egyéniségre ruházni át: és miután mint tudva van, a szóban forgó vonal arányát illetőleg felsőbb helyen is, a fájdalom már elhunyt cs. k. miniszteri tanácsos Gega ur ajánlata fogadtatott legyen el — csak mint egyéni véleményünket igatjuk ide azon nézetünket, miszerint a vállalatnak nézve sok tekintetben nagy nyereséménynek tartanók, ha azon egyéniséget, ki a miniszteri-tanácsos urat akkori hivatalos útjában is Bécsből kezdve le és vissza követte — meg lehetne nyerni, a miniszteri-tanácsos urnak az erdélyi vasutvonalokat tárgyzó hivatalos jelentése ugyan is — mint ez másképpen nem is történhetik — inkább csak általános-ságban van tartva; személyes tapasztalásból tudjuk azonban, mennyire avatta légyen be a tisztelt tanácsos ur utársát minden nehéz pontoknál a kivitel részleteibe, mely beavatást egy oly magas szellemű technicus részéről, milyet az elhunytban egész Európa tisztelt, már magában is nagy kincs.

Kittinó nyeresémény lenne ezen adquisitio egyéni nézetünk szerént időben és pénzben is, melyet a társulatnak egy olyan egyén irányában, ki a vonalat teljességgel nem ismeri, és pedig ezzel még mielőtt a részletes méretesekhez kezdetne, minden esetre meg kell ismerkednie — elkerülhetetlen, újból is áldoznia kell: és nyeresémény lenne végre a nehezebb pontok részletes fölmerítésénél is, megkíméltetvén ugyan is annyi időt és pénzt igénylő kísérleteknek nevezett méretesek. — Alkalmilag megint hozzá fogunk a kérdéses tárgyzóhoz szólni.

Háromszék. Április 29-kén Seps-Szent-Györgyön a tanodai hallgatóteremben részleti zsinatot tartottunk. Miután T. K. S. atyánkfa a szentegyházban, anyaszentegyházunk, hazánk, nemzetiségünk és iskolánk felvirágzásáért esdő buzgó imát mondott, s testületünk visszavonult a gyűlésterembe, elsőbben is felolvastatott a mélt. egyházi fítanás idei 861 szám alatti azon leirata, melyben sepsi egyházvidékünk egyik algondnokává a néhai tek. Nagy András ur halálával megüresedett helyre, január 22-dikéről felterjesztésünk folytán mélt. Beldi István urat kinevezni méltóztatott.

Ezután minthogy a főt. sz. közzsínat sepsi egyházvidékünk keblében Seps-Sz. Györgyön tartandja idei rendes üléseit, s mi vagyunk kötelességk ellátói az ugynevezett püspöki nagy asztalt: költséges ugyan ez idő szerint, de csak hogy három évitzed leforgása után, ismét keblében tisztesse, — nem retten vissza a szükséges kiadatoktól, s arra törekedend, hogy az illetélességig kiterjedőleg vendégszerető legyen. Azonban elődeinkről félben hagyva keblügyünk tárgyalását, elnök atyánkfa egy nagyon kedves kötelesség teljesítését tüzte ki. A gyűlés tereméből testületileg elvonultunk a kormány által önhatalmúlag elfoglalt s 12 év alatt bitorolt, de az alkotmányos kormány által visszafoglalt székézháza, hogy ideiglenes főkirálybíránk öngyságának, ki állandóan bírja e székely nép közbizalmát, s köztisztelét, tisztelegjünk.

Espeser elnök atyánkfa üdvözlő beszédében, egyházvidékünket, keblü egyházainkat és egész egyházi rendünket tisztelettel ajánlvá ö nagyságának pártolásába, esedezett a Mindenhatóhoz, áldja meg ö nagyságát hosszas élettel és állandó egésséggel, hogy számos években magas helyzetén, melyre érdemei emelték — szokott méltósággal és jóltévéleg állhasson meg.

Ö méltósága elfogadó tartalmas beszédében kiemelte, általában, az egyházi rendnek állam iránti viszonyát, különösen pedig a magyar lelkeszségnek nemzetiségünkre eleitől öta gyakorolt üdvös befolyását, s alkalmazva a magyar költsész szavait, hogy t. i. hazánknek rendületlenül híve kíván maradni, — ígerte egyházaink és iskoláinkra kiterjedő pártolását, s méltányos folyamodásaink elintézését.

Végezve tisztelegjünk, ismét tanácskozási terembe vonultunk, tárgyalás alá vittük a felállítni tervezett, s elvileg már el is fogadott egyházi özvegy- árva-gyám-intézet alapszabályai átvizsgálását.

B. A.

Gr. Teleki László emlékezete.

Pest, május 12., 1861. Még néhány részletet írok Teleki haláláról. Néhány nap óta csak e gyászsemményvel foglalkozunk. Andrassy Gyula beszélt, hogy midőn Deák fölolvasta Teleki előtt beszédét, T. azt mondta: ö arra felelni nem tud, mert Deák a felirathat még többet mond, mint a mennyit ö a határozatba tett volna. Mondják, ezöta zavart volt s a végzetes május 8 kát megelőző éjszaka, mondandó beszédéből egy lapot 15-ször irt le — miket asztalán találtak. Az azonban már régebb köztudomásra jutott, hogy csak a nyilatkozat formája fölött lesz vitaközlés s Deák napokkal ezelőtt azt mondta volna Nyárinak: neki mindegy akármiben fejezzék ki, csak tegyék meg a nyilatkozatot. — Teleki máj. 7-kén este családi körben theázott s igen zavart volt, ezért nézett be később hozzá egyik Teleki-leány, ki irt láta s ment hozzá Tisza Kálmán, kinek midőn a bezárt ajtót Teleki kinyitotta: valamit elrejtett előle. A lövés 2 óra körül történhetett. (Másnap adta át a lapot a „M. O.” lapfordója.) Egyik lábbelijét az ágyban találtak s fűszéklyén meglátszott, hogy az újonan festett szobapadlaton járt föl s alá. Szöbjája kiesiny, nem volt benne hely hová valaki elrejtőzhetett volna. Holtestén az ellentállásnak semmi nyoma; a fegyver csaknem mellé téve stült el — ezt mutatja a löpor perzselése — szóval mind belső, mind külső körülmények arra mutatnak, hogy az öngyilkosság valószínű s bizonyosnak csak azért nem mondható, mert semmi írás sat. nincs, a mi egyenesen, határozottan bizonyítja, és mert — mint egy derék orvos megjegyezte — az emberi gonoszság gyakran megfoghatatlan dolgokat talál ki. Itt már legtöbbször (az intelligenciából) hiszik az öngyilkosságot, míg vidéken megtámadják, ki ezt állítja. Oly nagyszerű temetés soha sem volt Pesten, mint a tennapelőtti. A míg látható volt a ravatalon, a mu-

zeum előtti tér folytonosan tele volt emberekkel. A hirlapok nemhogy nagyitanak a temetésen jelenvotak számát, sőt még kevesebbre tették. Temételen kardos ember volt, a honvédek katonakardjaikkal. A legelőkelőbb nők is gyalog kísérték a város végéig. N. M.

* Déván, Hunyad megye székhelyén május 14-dikén Teleki Lászlóért előbb a rom. kath., azután a ev. ref. templomban buzgó áldozat s imát tartott a megye összes értelmisége, látni lehetett miként osztja a haza közös fájdalomát vallás és nemzetkülönbség nélkül minden honfia. A kath. templomban ref. és g.-n.-e. lelkészek — ugyszintén a ref.-ban is együtt áldozának — az előbbiben a szokott requiem, az utóbbiban ima s emlékbeszéd tartatott ezen alapige nyomán: „A testet meglehet ölni, de a lelket soha.”

KÜLÖNFÉLÉK.

— Néhány nap előtt lapunk egyik dolgozótársá azon nézetét fejezte ki, miként Udvarhelyszék és Oláhfalva megválasztott képviselői e pillanatban még nem tartják elérkezettnek az időt, melyben törvényadta helyeiket elfoglalhassák. Eppen most veszszük azon biztos forrásból eredet hirt, miszerint Udvarhelyszék t. képviselői, kik az országgyűléshez intézett felirat benyújtása végett, megbízatásukhoz képest felmentek ugyan Pestre, a megválasztatásukról okmányokat nem adtak be s felkérték választóikat egy, a törvény minden kívánalmainak megfelelő új választáshoz szükségesületek megtételére. Az indokok, melyekkel felszerelve vitték a hirt, ugyanazok, mik idézett cikkünkben érintve vannak s melyeknek ismétlését mind e mellett is csak annyi érdekes közlendőnk halmazá kénytet elhalasztanunk.

* Tennapelőtti ment végbe városunkban a polgármester választás. A szavazat szédő bizottmány még a választási nap estején következő eredményt mutatott fel. Benyújtatott 768 szavazat, ebből esett a jelöltek közül ifj. Pataki József 648, Wendler Frigyes 92, Dobokai Ferenc 17, Nemes József 11, s így polgármesterré nagy szavazattöbbséggel ifj. Pataki József lön.

* Városunk főbirája ma választatik. Jelöltek: Gyergyai Ferenc, Wendler Frigyes, Makoldi Sámuel, Nemes József, Csulak Dániel, Tamási Antal, Hines S.

* Tenna délben a harangok vészbirdetően kondultak meg. A külvárosban a két-víz közt a Szamos mellett, tűz támadott. Szerencsétlenségre éppen szél fútt. S bár az elősiető vízipuskákkal minden lehető elkövettek: hét ház, több gazdasági épület s egy csertörőmalom a lángok martaléka lett.

* Városunk régóta elárasztva van hamis bankjegyekkel. Különösen a 10 krajczárosok csak amugy hemzsegek. A rendőrségnek azonban tennapelőtti sikerült egy bankjegy csinálásnak nyomára jöni. Egy fűeska számos hamis 10 krajczárossal vásárolván, alkalmat nyújtott némely gyanús hely kikutatására. A bankőcsináló gépet csakugyan megkapták a temető alatti huszárfogadó pinceszében, míg a kölap, melyre három 10 kros jegy alakja volt fölmeztve, elvasa volt a kertben, hol még egy más kölapra is akadnak, melyen egy metszendő 5 forintos jegy alakja volt körvonalozva. A Huszár-fogadós Songott nejestől, ugy Fodor László monostori korcsmáros, kik a készítés gyanujában állnak, elfogattak, valamint a hamis jegyek metszője Zwerner is. A géppel együtt mintegy 150 forint kész 10 krajczáros bankjegy készletet is találtak. Hamis 100 forintosokért is befogatások történtek.

— A „Korunk” tennap következő sürgőnyt hozott: Pest, május 16. Az alsóházban a viták megkezdődtek. A határozat mellett szóltak: Tisza Kálmán, Várad Gábor és Kubinyi Ferenc; a felirat mellett Szalai László, Kubinyi Rudolf és Bartal. Holnap folytatják.

— Az unitáriusoknak e. k. tanácsa rendeletéből püspökvasztó zsinati főtanács f. évi június 29-kén Torda városában lesz.

— Pávics János ur azon alkalomból, mivel temetőszekere Sz. K. temetéséről pár perczet késett, 3 forintot az itteni Honvédsegélyző-egylet részére szerkesztőségünk-nél tett le.

— A „Fortschritt” szerkesztőjét, Heller Isidort, mert a bécsi ápril 17-diki macskazenéről helyeslőleg szólt, beperelték, öt négy havi szigorú fogság s 250 ftt. kiadóját 50 forintra büntették. (P. L.)

— Az osztrák birodalmi-tanács máj. 11 én tartott alsóházi ülése kissé viharos volt. Ugy látszik, ismét meg akar kezdődni azon elkeseredett harez, melyet a nemzetiség párt a centralisták ellen 1848-ban vívott. Az elvileges vitát gr. Clam kezdte meg, határozottan nemzetiségirányban.

„Mi akarjuk a birodalom egységét, mond a gróf, de nem a centralistát. A birodalom veszélyben forog s ezen veszély onnan eredt, hogy az egységet másutt keresték mint a hol azt keresni kellett volna, hogy más kötelekkel akarták a népket összefűzni, mint azokkal, mik egyedül ígérhetnek tartósságot. Erre Kuránda szólalt föl ilyenformán: Az alkotmány széles hatáskört szabott az országgyűlések elé. A felirati jog pedig oly jelentékeny jog, hogy azzal hat hónappal ezelőtt Franciaország törvényhozói testülete sem bírt. Oly alkotmányt, mely az egyes tartományoknak, vagy — mint most mondani szeretik — az egyes királyságoknak oly széles autonómiát ad mint a febr. 26-ki, centralistának mondani nem lehet, mert nem mutathat nekünk senki Európában alkotmányt, mely az egyes részeknek annyi önállást ad.” Utána beszélt Mühlfeld, kinek szintén fáj a centralisatio megemlézése. Azon párt — ugymond — mely velünk szemközt áll, még nem jellemezte magát; valami ismeretlen X. tényleg az meg alkotmányunkban. Klaudi Mühlfeld urnak válaszol. Definálja azt az X-et, melyet a bécsi doctor emlegetett. Ez az X — ugymond Klaudi — nem is oly ismeretlen tényező mint a doctor ur hiszi; ez az X tartalmazza Ausztriának mind azon népeit, melyek valódi autonómiát követelnek; — ezen X mögött állanak Ausztriának mind azon népei, melyek nemzetiségüket nem akarják eltiportatni: — ezen X jelenti azon királyságokat, melyek

sok százados történetüket és történeti jogait szentül tartják; ezen X végére emlékeztesse azon oldalt amott azon hatalmas nemzetekre, kiknek képviselői még nem jelentek meg közöttünk. Sajnálatomat kell kifejeznem, hogy önként mindig oly ténnyel viszik a vitát, hol vagy érzelmeinket, vagy azt éreztük meg, mire mi nem vagyunk kevésbé büszkéek, mint Magyar s Horvátország népei. Egyszer mindenkorra ki kell jelentenem, hogy nekünk van történetünk, van multunk, s nem fogjuk engedni, hogy szent ereklyéinket itt nevétségessé tegyék. (Bravo a nemzeti, „dologra” a német oldalon.)

Majd Giskra szólott: „Uraim! — mondá nagy pathosszal — ha a német erő a szomszéd fajokat a föld színéről eltüntetné, úgy ez a német kultúra. (Kiáltás jobbról: És a német kényszer) ereje volt.

Legtöbb határozottsággal beszélt Rieger, a nemzetiségi párt egyik jeles szóvivője, — lényegében következőleg: A mai vita benyomása nagyon kinos lehet az egész birodalomra, különösen a nem képviselt részekre rossz hatást fog gyakorolni. A karzaton jelenlévő horvát küldöttség honosaihoz visszatérve, azt mondandja: Barátim! a birodalmi tanácsosai sem meggyűntek, ott nincs remény számotokra. A bécsi Reichsrath centralista; oly kevésbé becsüli a történeti jogot, hogy ha mi belemegyünk, minket is le fog szavazni s elvesztendjük, mit apáink szereztek számunkra. Azt, uraim! hogy a népek a jog terén állanak s alkotmány oktroizására nincsenek szükségük, senki sem fogja tagadni önként közülük. — Befejzésül meggyőződésüket nyilvánítja, hogy a birodalmi tanács képviselte nem a valódi érdekek képviselője, mert bizonyosan hiszi, hogy a népek többsége nem azt határozta volna, mit a képviselők többsége.

A csehek és lengyelek nem szavaztak. A fölrítati fogalmazvány 127 szavazattal elfogadtatt. (M. O.)

* Simon urat a „Patrie” pesti levelezőjét táviratlag hazabívták s már el is utazott.

* M. Légenből (Kolozsm.) „Többen” aláírással egy nyilatkozatot vettünk, melyben felhozzatik, hogy illető szolgabíró Légenben az előjárás-választásnál a jegyzőseget nem bocsátotta szabad választás alá; — azonban ez állítás hitelességéről senki sem kezdekedik: mert a nyilatkozat anonyim — s épp ezért azt nem is közzétehetjük. — Egyszeresmind ez alkalomból ujjal felkérjük t. tudósítóinkat, hogy neveiket a szerkesztőséggel tudatni sziveskedjenek, különben közleményeiket nyilvánosság elé nem bocsáthatjuk.

— Középszolnokokban a Kraszna-zilahi választó kerületben is megvált a választás. Sám László barátai előre visszaléptek s b. Bánfi Elek Deáki Lajos felett többséget nyert.

— Németh László hazánkfiától egy felszólítást s vele együtt 10 frtot kaptunk Gábor Aron emlékére. Mint lapjaink hozák, S. Szentgyörgyön e végre egyet alakult; ha alakult, nyilatkozatot kérünk, hogy a 10 frtot áttehessük; ha nem alakult volna, a beküldött felszólítást közreadandjuk. A kérdést t. cz. levelezőink becses figyelmébe ajánljuk.

* Névmagyarítás. A szegedi máj. 13. és 14-én tartott közgyűlésen — írja a „Szegedi H.” — 20 városi lakos folyamodványt olvastatott, melyben kéri a közgyűlést, hogy idegen hangzású neveik megmagyarosításában illető helyen nyújtsanak segédkezt. A folyamodványok alól írottait egyenként megjelenezték.

* A jeles tollu Szabó Richárd által szerkesztett „Divatesarnok”-nak egész 20 dik száma kizárólag nagy hatottunk Teleki Lászlóval foglalkozik.

* A hunyadmegyei tisztviselők. Ezek többnyire románok. Főbírák lettek nevezetesen: Jordán D., Filippu, Pára Antal; alispánok: Csáklányi György, Patkó Miklós, Szilvási Sándor; főjegyzők: Baló Mihály, Oltyán László; szolgabírák: Tordosján Amos, Herbai G., Váradi Albert, Barcsai Miklós, Dragics Péter, Krajnik. Többen az új hivatalnokok közül császári hivatalnokokból lettek s előbbi működési helyükön maradtak.

— Győr, május 13. Ténnap este fülkelés történt. Egy népes csoport megkísértette erzsákokban kiszabadítani 4, tegnapi hozott szökevény huszárt. A helyőrség megghusítottta ezen szándékot. A résznyire fölfegyverzett uepből 3 elesett s 11 megsebesült. A katonaság részéről a börtönházi őrt álló leszurattott, több pedig megsebesített.

— A „Fortsehrift” a Deák feliratról azt mondja, hogy az könnyen végzeteszerű lehet Magyarországra nézve, s nem tagadhatja, mikép e vizsály kimenetele iránt a legélénkebb aggodalmak vannak. „Az adresse — ugymond — mely a magyar országgyűlés által kétségtelenül el lesz fogadva, itt Bécsben alkalmasint igen elhatározott lépésekre fog vezetni, miknek kivitele iránt több jelek-után itélve alig lehet kétség. Először is a királynak egy erőlyes leirata bocsáttatnék ki bizonyos határidő kitűzésével, azután az országgyűlés feloszlátása s végre egyenes választás rendeltetnék meg.

* Szegfi Mór ismert írók és Banya Emilia a „Csaldái kör” szerkesztője közelebről menyegzőjüket tartották.

* Kossuth pöre 23-kán kerül a főbebezési törvényszék elé. Az ügyvédek egyhangulag jó kimenetelt ígérnek neki, de csak jogi szempontból — s nem lehetetlen, hogy politikai tekintetek arra ösztönöznék a felebebezési törvényszék, hogy csatlakozzék az alkanczellár itéletéhez. Tudni való, hogy a törvényszékek Angliában is a kormány befolyása alatt állanak.

* A francia kormány nagyon kimerítő jelentéseket kap az osztrák államokból, főleg a magyar ügyeket gondall jegyzik — írja a „M. O.” — III. Napoleon nagyon érdekli a dolgok fejlődése iránt Magyarországon. E jelentésekből általában az tűnik ki, hogy a francia ügynők nem hisznek az Ausztria és Magyarország közti vita békés elintézésében.

* A magyar legio parancsnoka Vetter tink lemondott. A legio az általa igen szeretett Türr hadtestébe oszlatott.

* A középszolnoki követválasztásokra vonatkozólag a következők részleteket veszszük: a zsidói választó kerületben követjelöltnek valának Urházi György és Filep György volt es. hivatalnok. Urházi lovas banderium kísérté Zsidó piacra. A románok közt Filepnek előbb nagy pártja volt, de miután tudomásra jött, hogy es. hivatalnok volt s Urházi programját román nyomtatásban is felolvasták: Filep csaknem párt nélkül maradt, maga a g. e. esepeszt is odahagyá, ki föléptette volt. Szavazásra kerülve a dolog, 699 szavazatból 15 Filepre, 2 egy harmadikra, a többi Urházi esett, melyre Filep lemondott. Magok a románok emelték fel s hordozták zeneszóval az utcákon Urházt, s éltették mint képviselőt, — s egyszeresmind választó kerülete egy szép nemzeti zászlóval tisztelte meg. Szilágy-Csehben is mint Zsidón 10-én volt a követválasztás. Három jelölt volt: Décei László, Kornis Miklós és Pap Zsigmond. Két utóbbi lemondván, egyhangulag Décei választott. Tassná is e napon választá meg László Imrét. Mint halljuk a követek utatásán nélkül mennek Pestre.

* Hg. Lichtenstein nemsokára Temesvárra utazik, hol a hadiparancsnokságot veszi át.

— A „Fortsehrift”-nak erősítik, hogy Horvátország azon császári elhatározás köszönétül, mely a katonai határvideknek a választásokban részvételt megengedi, az osztrák birod. tanácsba képviselőket küld.

— A bécsi es. k. szab. vasút-társaság, magyarországi vasut-vonalai számára Pesten állít fel külön igazgatóságot. Ezáltal a magyar közlekedési ügyek sokat nyerne, s végre azt is megközelítettük, hogy mindazon társulatok, melyeknek működési köre különösen hazánkra terjed, ügyvitelükben Magyarhon fővárosába, Pestre helyezik.

* Losádi Fekete Elek halás köszönétét nyilvánítja azon érdemes honfiaknak, kik a szászvárosi temetőbe, nyugodt testvérbátyja — volt honvéd Losádi Fekete Zsigmond hamvai fölé emlékkövet állítottak; köszönétét nyilvánítja Pap Ádám urnak, ki az eszmét első pendíté meg, s az önkéntes adományok összegyűjtésében erőlyesen közreműködött, — valamint azoknak, kik az emlékk. felemeltesén megjelenve, a kegyeletos megemlékezés által a honfi érdemeket megistisztelték.

* Nemzeti színház. — Május 11-dikén Teleki László halála emlékére Kisfaludi „Kemény Simon”-ja adatott. Ezt megelőzte nyitányul egy gyászinduló Erkeltől, melyre az egész személyzet gyászba öltözött a „Hymnuszt” énekelte. Paulay a nagyhalott felett emléksorokat olvasott — melyet a „Szózat” követett. A színpad az előzmény alatt gyászosan volt díszítve. — Május 12-én „Margita”. — 13-án a színház zárva. — 14-dikén „Hunyadi László”. — 15-én Paulay E. javára „A trónvesztett” Szigligeti 100 aranyos pályadíjt nyert drámája. Jutalmazottat kiléptekor hosszas taps fogadta.

POLITIKAI HIREK.

— A dolgok állása Ausztriában néhány nap óta nyomást gyakorol a párisi bürze árfolyamára és az nem csekély mértékben nyugtalanítja a béke-barátokat. A francia államférfiak meg vannak győződve, hogy a magyarokat azon történeti alapról, melyről jogaikat védelmezik, csak erőszak szoríthatja le, és hogy Schmerling ur egyesítési törekvése semmire sem vezethet, mert vagy győznek az osztrák szuronyok, vagy nem. Ha győznek, akkor oly kormányzatot fognak előidézni, mely kevésbé fog megfelelni Schmerling ur tervének; he nem győznek, akkor oda az újdonsült osztrák alkotmány. Egyébiránt nem annyira a magyarok és az osztrák kormány közti viszálykodás az, a mi Párisban a kedélyeket aggasztja; nem sokat törődnek ezzel, ha nem lenne oly sok gyűagyag Európában, mely veszélyessé tesz minden conflatiót, bárhol történnek is ez. Miként fogja viselni magát Olaszország, ha összehittközésre kerül a dolog a magyarok és az osztrák kormány közt? Nem fogja-e Cavour gróf kedvezőnek találni ez alkalmat Velence megködötéséhez fogni. Mit fog ő Garibaldinak és Olaszország lelkes fiainak felelni, ha ezek fellépnek és ezt kérdik tőle: minő kedvezőbb alkalomra vár Ön gróf ur? Olaszország — ugy vélekednek a francia államférfiak — ezuttal nem fogja egyedül magára hagyatva találni Ausztriát; Oroszország, félve Lengyelországot, kénytelen lenne, bármennyi ellenszenves érzülettel viseltetnek is Ausztria iránt, újból az 1849 ki szerepet játszani. Nem volna-e aztán közel az európai háboru is? És Bécsből csakugyan jelentik a francia kormánynak, hogy az osztrák kormány elhatározta, Schmerling ur programját Magyarországgal szemközt minden áron keresztül vinni; az osztrák kormány a birodalom többi népeinek és különösen a jó németeknek támogatására számít, kik, mint látszik meg vannak elégedve e programmal.

— A syriai megszállás ügyében ugy látszik igazaz lesz az „Ind. belge” nek, mely váltig állította, hogy ha Anglia szilárdul megmarad az elvonulás kívánása mellett, Franciaországnak végre is meg kellend az elvonulásra kitűzött hatánapot tartania. Lord John Russell most a parlamentben is kijelenté, miszerint semmi kétsége sincs, hogy Franciaország teljesítend a csapatjai visszahívására iránt elvált kötelezettséget. Ezen elhatározását a császár egy Syria oda hagyatását ellenző senator előtt maga is kifejezte volna, mondván, miszerint nem hiszi hatalmában állónak, hogy magát az öt hatalom iránt elvált kötelezettség alól elvonbassa. A császár ezen határozata különben nem fog Franciaországban általános helyeslésre találni, legkevesebbé a clericalis párt részéről, mely rosszallást valószínűleg a senatusnak már közelebbi időben is ki fogja fejezni. Mások csak fentartással helyeslendik a francia kormány ezen határozatát. Ezek más szempontból tekintvén a dologat, mint a clericalisok, Franciaország becsületbeli ügyének tekintik hogy a Libanon fölött protectoratust gyakoroljon. Mi Syria jövő szervezetét illeti, jelenti I. Russel, hogy az arra vonatkozó tervek még tekintetbe fognak vétetni. A helyszínén működött európai biztosokért már elküldetett egy francia hajó, hogy őket Konstantinápolyba szállítsa. Kajmakámia fog javaslatba hozattat.

ni, vagy más szervezeti terv ajánlatni, még bizonytalan, habár egyes tudósítások már a kiszemelt személyt is emlegetik.

— Türr tábornokot legközelebb ismét Turinba várják, hol Garibaldi seregének sicíliai és nápolyi hadjárataról irt munkáját befejezi. E mű, mely olasz, francia, angol és német nyelven fogja megjelenni, első hiteles hivatalos forrásokból merített rajza leend a hadtörténelemben példátlan hadjártnak.

— Velenceből írják, hogy az ottani pénzváltók, dohánnyárosok és több ezer tízerkedő, államköltészen, a papírvilág tartama alatt dűsgazdagokká lettek. Mint mondják, az államnak e rövid alatti vesztesége 14 millió forintra megy, mi könnyen hihető.

— Russell lordnak május 10-dikén tartott beszéde most már egész terjedelmében előtűnt fekszik; nyjában is láthatni, mily lelkiismeretes hűséggel kezelik egy némely helyütt a távirati sürgönyöket az egyedül idvezítőnek hitt centralisatio érdekében. Megjegyzendő, hogy Russell lord ezen beszédével magát csak védelmezni akarta, miután a ház több tagjától, mint a nemzetiségi politika egyik legforradalmibb hőse, megtámadtatott. Im az ülésnek ide vonatkozó része: Cochrane: „Roszalom kell az angol kormány politikáját, s egyáltalában nem értek egyet azokkal, a kik a nemzetiségi elv politikáját vallják. Ez Anglia érdeke ellen van, s kérdem a nemes lordot, hajlandó volna-e előterjeszteni azon levelezéseket, melyek Ausztria és Anglia között a febr. 26-ki osztrák alkotmány tárgyában folytak?”

Erre a külügyminiszter így felelt: „Az említett levelezések közzétételét nem tartom tanácsosnak. A mi az új osztrák alkotmányt illeti, való, hogy ennek kivitele ellen, jelentékeny nehézségek fordulnak elő, s ezeknek eredete részint Európa jelen helyzetében, részint az osztrák monarchiában folyó nemzetiségi küzdelmekben keresendő. Hogy mint fog ezen alkotmány az életben sikerülni, előre meghatározni nem lehet. Azonban azon csak örvendezni lehet, ha az osztrák kormány a képviselői rendszer elvei mellett nyilatkozik, s a nép megbízottait az adó s államköltés ügyeiben tanácsra hívja. Reményem, senki sem fog Ausztria irányában oly előítélettel viseltetni, hogy ne kívánja, miszerint a császár s népei ezután a képviselői rendszer nyomdokain karöltve ne haladnának. De a miként az oroszok nem akarnak a lengyeleknek több engedményt adni, éppen ugy tesz a bécsi liberalis sajtó, mely minden további concessiónak Magyarország irányában ellene van.” (Tehát a muszka, meg a bécsi liberalis sajtó ugyanazon elvet vallja.) „Az 1848-ki alkotmányának helyreállítása, külön külügyi és pénzügyi miniszteriummal, megengedem, hogy a monarchia eldarabolatásához hasonlítana. Nekünk azonban csak azt kell kívánnunk, hogy a magyar régi alkotmány alapvonalai megtartassanak, és hogy Magyarország királyának sikerüljön, a birodalmi egység elvét összhangzásba hozni a magyaroknak azon kívánságával, hogy nemzeti alkotmányuk tovább is fönmaradjon. Igaz, hogy ez a legnagyobb mértékben nehéz feladat, mely még a legbölcsebb és a hazai ügyekben legjárásabb osztrák államférfiaknak is elég dolgot fog adni. Tőlünk azonban szerénytelenség volna, ha tanácsot akarnánk adni. Anglia csak azt kívánja, a mi legjobb.”

— Az angol alsóházban szőnyegre kerülve a jóniai ügy, a „Times” ez alkalomból is oda nyilatkozik, hogy csak azon nemzeteknek van joguk elszakadni, a melyek elég erővel bírnak, magukat önállólág fenntartani. „Csak akkor — mond a city-lap — ha a jóniak több angol hadsereget capitulálni kényszerítettek, ha különböző várakat kiéhezettek vagy leégették, és egy-két tucat angol fregátot a Középtengeren elsüllyeztettek, csak akkor leszünk hajlandók függetlenségük elismerését tanácsolni, bármennyire sértendő is ez büszkeségünket. Mi ezt nem csupán azon logikai következtetésből tessük, hogy ők, miután bennünket megverték, másokat is megverhetnek és így képesek fenntartani önállóságukat hanem azon sokkal fontosabb és döntőbb okból is, hogy egyebet nem tehetünk.” (A „Times” kifejele számításából, hogy a nemzetek felszabadítójának segítségével a jóniaiaknak is sikerülhetne, az angoloknak bebizonyítani azt, a mit a „Times” kíván.)

— Washingtonból ügynők érkeztek Londonba a szövetségi kormány részéről, kik Armstrong- és másféle ágyukat, valamint 200,000 puskát és revolvért akarnak bevásárolni. A fegyverek a lehető leghamarább utnak fognak indítani Amerikába.

— Lengyelországban a helyzet az „I. belge” értesítése szerint javulóban van. Az orosz kormány komoly akaratot tanusitana, hűségesen teljesíteni Lengyelország iránti ígéreit, s e lap azt hiszi, hogy ezen szándékában egy mérsékelt lengyel párt által gyámoltatni fog, melynek megalakulását s szilárdulását elősegíteni azon körülmény, hogy a vidék népe nem látszik osztolni a városok oroszgyűlöletében; a parasztok t. i. hajlandóbbak az uraik iránti kötelezettség alól magokat elvonni, mint az orosz hatóságok tekintélyt lerombolni. Azonban sajnos, hogy újabb hír szerint orosz izgatók által rendszeresen lázasztják a lengyel néptömeget az urak ellen.

— Bosnia és Hercegovinában az „Ind. belge” szerint szintén javult a helyzet. A porta, mint tudjuk, Francia- s Oroszország kívánatára beleegyezett abba, hogy az ottani állapotok megvizsgálása végett egy bizottmány menjen a hely színeire; Franciaország e bizottmány működését megelőzőleg egy törzstisztet küldött a hely színeire, hogy Omer pasa főhadiszállásán jelen legyen a felkelők elleni hadmíveltetél. Ezen összeműködése a hatalmaknak kezességül szolgál annak, hogy a keleti kérdés ismét új elnapoltatás elé megy.

— Az „Öst. Ztg.”-gal szemben, mely azt jelenté, hogy Omer basa már Antiváriában, átálán a fülkelés színhelyére az európai Törökország nyugoti tartományaiban megérkezett, a „Donau Ztg.” állítja: Omer basa csak május végén fog ottan megjelenni. Ugyan e lap szerint a felkelők fegyverszünetre számítanak, Omer basa békés küldetésének reményében.

— **Ujabb.** New-york, máj. 6. Washington biztosítva. A közelebbi összejövetel iránti félelem nem oly nagy. Virginia nem akarja megengedni a szakadárknak az átmenetelt Washington ellen. Tennessee elszakadt. Davis olcsó kiáltványt adott ki, hogy ő minden megtámadásnak a legvégső elleneségülend.

— **Milano,** máj. 14. A mai „Perseveranza” jelentéi Turinból: Victor Emánuel király Carignan hget saját kérése folytán a nápolyi tartományok feletti főhelytartóságtól fölmentette. Gróf Ponza di Son Martino ez állomást véglegesen átvette. A személyes biztonság Szciliában veszélyezve lévén, a kormány elhatározta, még egy dandárnak oda küldését.

— A berni szövetségi palotába, mint éppen most beszéltek, máj. 14-én reggel hivatalos jelentés érkezett arról, hogy Franciaország belsejéből a Svájcz s a rajnai határ felé. Ugyanazon levelező tudni akarja, hogy a francia határszéli hatóságok már több ideje titkon rendeletet kaptak készüléteket tenni nagyszámú hadcsapatok elfogadására. Ily körülmények közt bizonyosok lehetnek azon csapatmozgalmak, miket a fennebbi hír jelent.

— A „Times” vonatkozással Ausztria jövőjére ezt jegyzi meg: „Magyarország kebleztessék-e be Ausztriába vagy Ausztria Magyarországra? Itt a bökkenő. Mi mindnyájan örömet látnánk oly Ausztriát, mely szabad népek erős és összetartó szövetsége lenne. Csak ilyen állapotban lehetne hasznunkra Ausztria mint szövetség vagy tagja egy nagy európai állam-társulatnak. De

csalódnánk, ha azt hinnők, hogy úgy áll a dolog, vagy kilátás volna arra, hogy egyhamar úgy fog állni.

— A Triesti újságnak írják Nápolyból maj. 6-ról: Miután a magyar legio őráta Nólában egy kis reakciót meglehetősen kiméletlenséggel nyomott el, halálös gyűlölség van a lakosság és legio között. Mult vasnap kitörésre került a dolog. A polgárok rálöttek egy nejjével sétáló tisztre, mire a legio tagjai s több polgár összeszaladt úgy hogy néhány perc alatt az utcáharcz készen volt. még nők is löttek a magyarokra (?). A harangokat félre verték, házakat, torlaszokat kellett ostromolni, számos halott és sebesült volt mindkét részen. Egyébiránt a magyarok két óra alatt készen voltak a munkával s a fegyveresen kezükbe kerültek meglövésén kívül, semmi kihágást sem követtek el.

— Bécs, maj. 15. A szerdai alsóházi ülésben Giskra s 19 követő társa miniszter-felelősséget indítványoznak, továbbá, ha a birodalmi-tanács feloszlatik, annak három havi határidő alatt ismét össze kell hivatnia, végre az alaptörvény 12-ik szakaszában következő változás: minden törvényhez a két ház megegyezése és a császár szentesítése szükséges.

— Zágráb, maj. 15. A mai országgyűlésen olvastattott fel a királyi leirat a katonai határ-örvidék és Dalmatiára vonatkozó utolsó feliratra. A vita élénk volt, végre elhatározott az egyes osztályokhoz utasítani. Ezután napirendre tértek át. Az itteni katonai főparancsnokság alatt álló ezredekben szabad választás ir-

tott ki. Határörvidéki képviselő mintegy 27 fogott megjelenni. Knezevich óvást tőn a februári patens ki-bírdetése ellen, mi felett delután kerületi ülés tartatik.

— Zágráb, máj. 14. Az „Agr. Ztg.” Hercegovinából a tudósításokat kapta: A törökök seregöket s a baschi-bozukokat Gacho és Frepinjeben központosítják. A törökök által fenyegetett Dobricevo klastrom, minden drágaságát Raguzzába szállítják.

Nyílt tér.

T. Szerkesztő ur! Rein adószedőt Garibaldi élet-rajza lefoglaltatásáért megróttam, s e megróvás ellen ön egy nyilatkozatot vett fel tőle, miből azt kell következtetnem, hogy szerkesztő ur előtt Rein ur ismeretlen. A könyvfoglaltatás feletti kérdésben tanuim Dicső B. és Kozma K. urak. Mi egyébiránt czáfolata végét illeti, arra nézve kijelentem, hogy oly emberrel, ki mint elbocsátott káplár porhadat vezetett; ki 185 $\frac{1}{2}$ -ben, mint ő Hubert urnak mondá, 25—26 magyart befogott; ki motozásoknál, befogatásoknál oly tárgyakat vitt el, melyeket elvinni senki sem parancsolt; ki legközelebb is eltulajdonítás bűnébe esett — ily emberrel becsület feletti vitába nem bocsátkozhatok.

Sz.-Keresztur, maj. 10. 1861. Zombori Gedő.

NYILT POSTA.

M. J. igazgató urnak, Maros-Vásárhelyt. B. S. ur adományáért a nyíltközlönetet lapunk f. évi 70-ik számában közöltük, hol 20 frt. k. kötelezően helyett sajtóhibából 200 frt. áll.

T. levelezőinktől bocsánatot kell kérnünk, ha becses közleményeiket néha megróvidítva kell adnunk, azonban tárgyhalmaz miatt legjobb szándékunk mellett sem tehetünk másképp.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(143)
Sz. 1082. 1861

Hivatalos hirdetmény.

Csik-Madarasi — 1849 óta nem tudni hol, távollévő **Fazakas Gergely** értesítettik, miszerint az ellene és nője ellen a Baráti Mihály árva s részesei nevökben birtokuk kisajátítása és az 1850 óta hátralékban levő hetenkénti egy igás napszám szolgálat pénzül megtérítése iránt ügyvéd Csiki Mózes által 1860 évi october 10-kén 1322 szám alatt indított keresetben gondnokul Székely-Udvarhelyt lakó országos ügyvéd Sándor Ignác nevezetett és az ügy tárgyalása ezen törvényszéknél folyó évi június hava 4-kén délelőtti 9 órára rendeltetik.

Fölhivatik tehát Fazakas Gergely jogai czélszerűbb védelme iránt a nevezett gondnokot utasítani, vagy más felhatalmazottat kijelölni, magának tulajdonitván az ennek elmulasztásából következhető jogi hátrányokat.

A cs. kir. urbéri törvényszéktől, Sz.-Udvarhelyt, mart. 23-án 1851.

NEM HIVATALOS.

Csapó Sándornál

nagy raktára mindennemű

férfi filcz és szalma kalapoknak,

ugyanott nagy választékban találtnak:

minden nagyságu és finomságu **útaó bőröndök és táskák,** női **bőr-ridiculék,** **bérendezett dolgozó szekrényké,** **szivar- és pénztárczák,** **puska-tokok,** **vadász-tarisznyák,** **serét- és löpor-szaruk,** **vadász- és kocsis-ostorok,** **lovagló-vesz- szők,** **karikások,** **magyar és angol nyergek.**

(145)

(1—3)

Szándékom lévén, ügyvédi új állomásom elfoglalása végett, még e hónap folytán, innen Kornenburgba költözni át: szabadjon tisztelt megbízóimmal — meny- nyiben a magán útoni értesítés néhol elégtelen maradt volna — nyilvános uton is tudatni, hogy rám bízott pörös és nem pörös ügyeik nagyobb részét, helyettesi- tésre is hangzó felhatalmazványaim erejénél fogva, egyelőre örömenyképpen, ideiglenes gond alá vétel végett, Kisorosnyói **Tompa Károly** urnál, mint a királyi táblán M.-Vásárhelyt főlelkűt s a német törvénykezésben is szakavatott ügyvédnél kagytam. Méltóztassanak tehát az illetők, nálam volt ügyeik akár visz- szavétele, akár nevezett ügyvéd ur általi tovább folytatása iránt ő velo tenni magukat érintkezésbe. Lakása van Kolozsvártt búzutcza 108 szám alatt.

Kolozsvártt, majus 16-kán, 1861.

Heinrich Rudolf,
ügyvéd és jogtudor.

(144)

(2—3)

Alólírt tisztelettel jelenti a n. érdemű t. cz. közönségnek, hogy közelebből csehországi legnevezetesebb üveg hutákat megjárva onnan minden nemű az üve- ges iparághoz tartozó készleteket nagy számban rendelte meg, azok megérkeztek, nevezetesen számos mennyiségű kisebb és nagyobb **acél-tükrök,** mindennemű **meztzett üvegek;** ezen kívül a legnevezetesebb gyárokból **porcellán kő- edények** stb. Mit is a t. cz. közönségnek azon hozzáadással juttat tudomására, hogy ugyancsak nála, belmagyarutczai kereskedésében iparághoz tartozó megren- delések is elfogadtatnak.

FRANK KIS JÁNOS,
polgári üveges mester.

(146)

(1—4)

SZENKOVITS MARTON porcellánraktárában

igen finom **kávés, theás, asztali és mosdó-terítékek,**

ugy szintén

mindenféle, **fényüzési** s legjobb faju **edények**

nagy választékban s jutányos áron kaphatók.

STEIN JÁNOS

könyvárusnál Kolozsvártt kapható:

Deák Ferencz beszéde.

Ára 18 ujkr.

Gr. Teleki László arczképe.

Ára 1 ujforint.

AZ ERDÉLYI UNIO.

Történelmi rajz. Irta SZILÁGYI FERENCZ. Ára 60 kr.

Erdélyhoni jogtudomány,

Irta **DÓZSA ELEK,** jogtudor.

Első könyv: **Erdélyhoni közjogtan.** Második könyv: **Magyar magán- jogtan.** Harmadik könyv: **Magyar pertan.**

A három kötet ára 6 frt o. é.

Vidéki megrendelések azonnal a legpontosabban teljesíttetnek.

PÉTERFI SÁNDOR

köznép előtt tartott

EGYHÁZI SZ. BESZÉDEK

HARMADIK FÜZETE.

Ára 1 forint. A három füzet együtt 3 ujfoirnt

Koronás szőlőművelés.

Irta **BÁTHI GÁBOR,** fintaházi földbirtokos.

11 kömetszeti ábrával.

Az erdélyi gazdasági egylet költségén. Ára 30 kr.